

عنوان مقاله:

زنای چشم یا زنای چشم؟ نقدی بر تصحیح بی‌تی از مثنوی مولوی

محل انتشار:

فصلنامه زبان و ادبیات فارسی، دوره 16، شماره 22 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 5

نویسنده:

بهزاد برهان - دانشجوی دکتری اسلام‌شناسی، موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مگگیل

خلاصه مقاله:

در تصحیح نسخه‌های خطی، نقاط و فاصله بین حروف و کلمات نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. اگر در یک عبارت، کلمه‌ای به چندین شکل خوانده شود که هرکدام معنایی مناسب آن بافت داشته باشد، یا اگر فاصله‌ای بین یکی از حروف کلمه، آن را به دو شکل معنادار مختلف تبدیل کند، انتخاب شکل درست دشوارتر است. حال اگر تفسیرپذیری و خاصه شیوه خاص تفاسیر عرفانی را نیز در این خوانش‌ها دخیل کنیم، با انتخاب‌های بیشتری مواجهیم که هرکدام به‌گونه‌ای تأویل و تفسیر می‌شود. در دفتر چهارم مثنوی مولوی، در داستان «قصه عطاری که سنگ ترازوی او گل سر شوی بود...» عبارتی هست که بنا بر فاصله بین حروفش و داشتن یا نداشتن نقطه، به چند شکل مختلف خوانده می‌شود. هرکدام از مصححان و مفسران مثنوی شکلی را برگزیده و بنای تصحیح و تفسیرشان را بر آن گذاشته‌اند. این ضبط‌ها و تفسیرهای برگزیده نارسایی‌هایی دارد. برآیند آن با بررسی حالت‌های ممکن ضبط‌های این عبارت و نگاهی به اهم شروح مثنوی، پیشنهادی ارائه دهم که نارسایی ضبط‌های پیشین را نداشته باشد.

کلمات کلیدی:

نسخه خطی، تصحیح متون، مولوی، مثنوی معنوی، دفتر چهارم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1154294>

